

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Egyes szám ára 8 kr.

Szerkesztőség

hova a lap szemlei részét illető közlemények küldendők:

Rochus-utca 42. szám

Az előfizetési pénz és hirdetési díjak Nánya Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Kéziratok nem adnak vissza.

A leányiskolák fejlesztése.

III.

Ha már az intézet felállításának és felszerelésének költségei is aggodalomra adnak okot, mit mondjunk akkor annak évi fenntartásáról?

Előttünk áll a gymnasium! A felállítás költségeit csak kinyitogte és elfeledte a város, de a fenntartás költségei évről-évre oly nyomasztók voltak, hogy nemcsak a hatóság tett meg mindent avégre, hogy gymnasiumunkat az állam átvegye, hanem a tanárok is minden lehetőt elkövettek e célból, csak hogy azon szegény- és kintleges helyzetű szabaduljanak, mely őket fizetéseik rendetlen kiszolgáltatása és esékély volta miatt állandóan agasztotta.

Jó lesz ezt meggondolni és komolyan számba venni mindig, midőn valami nagyobb szabású tanintézetet akar a város újból szervezni, — hogy t. i. nem elég azt jelenleg létesíteni, hanem *évről-évre fenn is kell tartani*, mert azok a tanerők nem elégszenek ám meg szép igéretekkel s nem laknak jól szép beszédekkel, hanem pontos és megfelelő fizetést is igényelnek.

S mibe kerülne egy 4 osztályú polgári leányiskola évi fenntartása?

Szükség lenne: Igazgatóra, 4 tanerőre és legalább egy hittanárra, aki t. i. mint a növendékek többségének hitoktatója az intézetben rendszeres órákat adna. A többi növendék, amennyiben t. i. kisebb számú levén, illetékes felkérésre úgy kívánna, akár az intézetben, akár azon kívül vehetné hittani óráit.

Ha a tanerők díjazását pl. a megfelelő kereskedelmi iskola tanerőinek díjazásával párhuzamban számítjuk, az igazgató díjazása és lakbérére volna 1400 frt, a négy nőtanáré per 700 frt díjazás és 200 frt lakbérrel 3600 frt, a rendszeres hitoktató tisztelet díja 200 frt, a többi-é 100 frt, *összesen a tanerők díjazása 5300 frt*, — mihez járulna

200 frt: a fűtés és világításra, 300 frt: iskolaszolgának, 200 frt: évi javítás és tisztogatásra, 200 frt: iroda költség és taneszközök beszerzésére, 3—400 frt a különböző kézimunkák tanítására, 100 frt előre nem látott kiadásokra, — ami *összesen ismét 13—1400 frtot tesz ki*, — s így az évi kiadás így ily nagyobb-szalás önálló intézetnél legalább 6600—7000 frtot tenni ki.

Feltéve, meg nem engedve, hogy ennek felét az állam átvenné, (mit azonban mi alig hiszünk mindaddig, míg e tekintetben bevégzett ténnyel nem állunk szemben.) a városnak évi terhe mégis 3000—3500 frt lenne, s ugyanennyit az állam tenne folyóvó mindenestore annak kikötése mellett, hogy az intézet vezetését magának fenntartja.

De hát hihető-e, hogy az állam 3000 3500 frtot áldozzon e célra évenként, vagy pedig, hogy a kiadást az állam mind átveszi, ha a város csak 7—800 frttal járul is az évi költséghez?

Vannak, kik ezt hiszik, talán van is alapja jámbor hiedelmeknek; mi azonban kénytelenek vagyunk ószintén és nyíltan kimondani, hogy nem ringatjuk magunkat ezen optimizmusban! Hogy miért nem, rögtön indokolni fogjuk.

Baján állított az állam tanítóképzésnél, mi évenként legalább 12 ezer forintjába kerül az államnak; átvette a gymnasiumot, mi által ismét legalább 16 20 ezer frtot apasztotta a város évi kiadásait; segítyezi a kereskedelmi iskolát, mi ismét lényeges áldozatot az állam részéről, emellett százszázakat költött az állam a Duna-part szagátásainak fekézésére s legujabban elhozta a vasutat, minek ismét a zánkány-dombóvári vasúttal való összekapcsolása teremtetik. Ha figyelembe vesszünk, hogy az államháztartásban évenként 30 35 millió deficit szerepel, s hogy 1867

óta tizenkétezermillió adósságot csinált az állam, még a legfogultabb is kénytelen bevallani, miszerint Baja város oly figyelembe és jóindulatba része-ült a kormány részéről, minővel kevés város dícselkedhetik, s melyekre a magas kormány mindenkor méltán hivatkozhatik.

Hogy ezeken felül még most polgári leányiskolát is adjon az állam városunknak, ismervé az állam deficitizes pénzügyi helyzetét, mi alig hiszszük, s bár mennyire óhajtanók is, alig reméljük. Tartunk tőle, hogy a kormány megkezdett tárgyalások nekünk fognak igazat szolgáltatni, s az események mellettünk fognak bizonyítani.

Epen ezért sokkal helyesebbnek és gyakorlatibbnak tartjuk, ha az igények kissé lecsökkentetnek, s ha a polgári leányiskola felállítását nem külön és önállóan, hanem igenis az elemi leányiskolával kapcsolatban tervezetük.

Ez esetben ugyanis elcsik mindenk előtt az igazgatói fizetés, teljesen elcsik a 800 frt ladjji a 4 tanítónál, valamint a 300 frt fizetés a szolgának. E mellett megtakarítható lenne 100 frt az irodaköltségeknél, s a többi czimen is lényeges megtakarítást lehetne eszközölni. Sőt a tanerők díjazása is lényegesen kevesebbe jön így, mert az iskolánéknál miután közös háztartásuk van és ruházatuk sem kerül annyiba, mint másoké, évi 300 frt díjazás mellett szivesen tanítanak, mennyivel más megfelelő taneók ki nem jöhöt.

S ha itt még alábbszállítjuk az igényeket úgy, hogy az I. és II. osztály egy tanteremben a III és IV. osztály szintén együtt nyerjen oktatást, akkor a tanerők díjazása mindössze is évi 600 frtba kerülne, mihez járulna fűtés és világításra 100 frt. javítás és tisztogatásra 100 frt, taneszközökre és irodaszekre 100 frt, különböző kézimunkák tanítására 200 frt, előre nem látott kiadásokra 50 frt. — Így az évi költségvetés mindössze is 1000—1100 frtot

tenne ki, mely összeg a fentebb kimutatott évi 6600—7000 frttal szemben oly csekélység, hogy az évi költségvetésben ennek fedezetéről könnyen lehetne gondoskodni.

De talán a 4 osztálynak két tanteremben elhelyezése nem fog többéknél helyesléssel találkozni? Ez, természetesen, az is és felfogás dolga! Hogy jobb és helyesebb volna 4 tanteremről gondoskodni, magunk is elismerjük; de hát nem jobb és helyesebb volna-e pl. a fiúiskolát is egészen új helyiségbe elhelyezni? Ha itt számolni kell a város szegénységével, s évtizedekig megkell elégedni azzal, hogy istállókból és kaszárnyából átalakított helyiségben vannak fiúiskolák elhelyezve: talán itt elég is volna jelenleg két tantermet építeni, s ha majd évtizedek múlva a város kedvezőbb pénzügyi helyzetben lesz, akkor újból meglehetne az intézetet két új tanteremmel bővíteni.

De a számok szóljának helyettünk!

Közvetlenül, hogy az iskolának felső leányiskoláját évenként 15—25 látogatja, míg az V. és VI. osztályban egyúttéve 70—80 tanuló szokott lenni. Tegyük fel, hogy a polgáriiskola I. és II. osztályába szintén 70—80 iratozik, (pedig ez nem lesz, mert sok megelőzési szakkal, ha az V. és VI. osztály felső népokolával együtt elvégeztetik,) ez még mindig megler egy tanteremben, — a tanterekkel leg többé szintén oly természettel bír, hogy váltakozva lehet azt az egymást követő években mindkét osztálytalan tanítani. Ugyanezt mondhatjuk a III. és IV. osztályról is, melyek bizonyára még kevesebb növendéket fogának számlálni; mert igaz ugyan, hogy Baján 3—400 lényka van a 12—16 év között, de az is tagadhatlan, hogy a legtöbbnél alig várják, miszerint ez iskolaköteles kort túlhaladja, s azonnal kifogják őket az iskolából, részüket a háztartásnál használják őket, részüket pedig, hogy otthon a gazdaszonykodásra

TÁRCSA.

Fehér-hegységi vadírók.

(Két népmese)

B. BÜTTLER LINÁTÓL.

I.

A fond asszony.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy asszony, aki a férjét nagyon szerette, de a fonást meg azt szereti éppenséggel nem szerette.

Egyszer csak feltűnt ez a férjének, aki azt mondja neki:

— Miként van az majoránám, hogy én téged sohasem látlak a guzsalynál? Tű biz' te nem szeretsz fonní?

— Óh, galambom, férjem, dehogynem! úgy szeretek én fonní, hogy ha az egész világ jegenyefaja mind guzsalj lenne s az egész világ kendere mind ranya lenne, én még azt is mind lefontán tisztára egy haj szályni szálig. De hát mire fonjak most, mikor nincsen orsom?

Erre a férfi rögtön elment a vásárra, s onnan kedvét keressé az asszonynak, hozott hozzá husznegy órsót.

Az asszonynak mit volt mit tenni, nagy nehezen valahogy telefont egy órsót, de a többihez aztán hozzá se nyúlt.

Egy este amint a férfi hazajött a munkából és feleségét megint a meleg kemence mellett találta csak úgy üldögélve, — meg nem állta, hogy ne szóljon:

— Mondjad csak majoránám, hogy van az, hogy a többi asszony már fönttől mind meg fonta a kenderét és innom-tovább a szövéshez is készülődnek, — én még téged sohasem látlak fonní.

— Persze, hogy nem látasz, mert már pines mire fonnom, mindon orsom tele va-

Nézz csak ide galambom! — s ezzel az asszony odament a nagy bambárból, kiemelte belőle azt az egy tele orsót és felmutatta férjének! — No, lásd, itt az egyik telefont orsót! — aztán megint belenyúlt a bambárába és megint kivette belőle ugyanazt az orsót, és újra felmutatta; — itt meg a harmadik; — a negyedik; — ötödik; — hatodik! — és ilyen módon husznegy órsót mutatott fel az egyetlen egy tele orsót. — Látod, hogy már nem fonhatok többet, mig ezt le nem motólokam? Igen, de mi haszna, ha nincs futólam.

— Miért nem szóltál mindjárt majoránám? Hisz én csináltam volna neked már régen motólat. Úgy is, most amint hazafelé jöttem, a temető-garádiban egy ákác-fának meg még is vizsgáltam az ágát, mert úgy látszott, hogy épen motólának való. Megyek is és elhozom bellem a nyomban.

— Ne menj, lobbom férjem, ne menj! Későn van már arra, hogy a temető felé járj; a holdvilág most ugyis épen odását, és kihuzza a sűrűből a bűnbán halt lelkeket. Még utóbb neked is megjelenne valami.

— Ej, haj! félek is én!

A férfi el is ment, de az asszony nagy sebtiben lepedőt borított magára s a kertekén át előre futott a temetőbe, úgy hogy mire a férje lassan ballagva odáért, már ő akkor nem messze a garától, elbújt egy magas sir mellé.

Amint a férfi elkezdte vizsgálni az ákác-fa ágait, válogatni a motólának legalkalmasabbat, akkor az asszony egyszerre fölemelkedik a magas fű közül, mintha csak a holdvilág hozná ki a sűrűből és megszólalt a lepedő alatt, kiseretes tőpba hangon: „Ha a motólat csinálász: meghalsz!”

Megretten a férfi, csakohy le nem esett, de a feleségére gondolt és csak válogatta odébb az ágakat.

„Ha a motólat csinálász: meg-

halsz!” kiáltott megint az asszony a lepedő alól. Ekkor már a férfi majd szörnyet halt, de azért még erősen fogta az ákác-fa-ágat; hanem mikor aztán a kísértet köze ledni kezdett felé és harmadszor is elküldötté magát: „Ha motólat csinálász: meghalsz!” — akkor már úgy futásnak eredt, hogy vissza se nézett házáig.

De az asszony a kerteken át még hamarabb hazért s mikor a férje még egész remülten belépett a konyhába, akkor ő már ott ült a kemence előtt és javában futott.

— No, hál' istennek, csakohy már lesz motólam! Majd fonhatok hát megint kedvemre, — ezzel fogadta férjét.

De az megkövette szépen a feleségét, hogy ne haragudjék, de nem csinálhat neki motólat, mert a temetőben így és így járt.

— Oh, lelkeim, édes jó férjem! ha így van a dolog, dehogy kell nekem motóla! Hisz inkább sohasem fonjak én egy szálát sem, minthogy te meghalj! Nem, nem! éjjen el inkább minden orsom, minden fonalam, — csak te maradj meg nekem!

Ezzel az asszony minden orsót összedobott s az égő kemencébe dobta; férje pedig megölelte, megcsókolta, úgy köszönté az ő kedves majoránájának, hogy az nem fog többé fonní, és neki nem kell motóla, csinálni.

II.

As asszony-munka.

Hát volt egyszer egy szegény házaspár! A férfi telen-nyáron minden istenadta nap fát vágott az erdőben, míg az asszony azallat otthon süttöt-főzött, font-szót, varrt, mosott és a kis gyermekeket, borjut meg a malacozt gondozta. De a férje azért meg is egyre veszedkedett vele; veszekedett ha jött, veszekedett ha ment, veszekedett esteől reggelig. Mindig csak azt battotta, hogy ő mennyit dolgozik künn az erdőn, míg a felesége csak lustálkodik odabaza.

— De ha én lustálkodnám, ki végeznéd hát el akkor az én munkámat? — kérde egyszer a szegény asszony, mikor már nem halgathatta tovább szó nélkül az örökös szótörősdét.

— A te munkádat? — mordult vissza férje. — Ej, ha! bizony nagy munka: asszony-munka! Hisz én a te egész napi munkádat egy óra alatt elvégzem.

— No, jó, — szólott erre a feleség, — holnap hát elmegyek én az erdőre, fát fűrészelni, te meg maradj itthon s végezd el az én dolgomat.

A favágó örömmel egyezett bele. No egyszer hát ő is jól kipihenheti magát; legalább egy nap beverhet úgy, mint ahogy a felesége mindennap szokott.

Reggel a nő vette a fejszét, de előbb elmondta férjének, hogy itt a teknőben van a kovász, majd dagasztja be s aztán süsösö belőle kenyert; a kőpölyben van a tejföl, azt kőpölye össze vajnak; a malacozt etesse meg, de vigyázzon rá, hogy el ne fusson az udvarból; a borjúnak is vessen néha szénát, de csak aprólonként, mert ha sokat ad neki egyszerre, csak megújja és nem eszi meg; de mindenek fölött azt kötötte a lelkére, hogy a kis pályás gyermeke ott a bölcsőben jól vigyázzon, s ha az a sűrű fog, csöndesen ringassa el. A többi dolgot aztán elvégezi még ő, ha este hazajön az erdőből.

No, bizony, — gondolta a favágó mikor a felesége elment, — asszony-munka: semmi haszna! piszmogás az egész, én elvégzem azt mindjárt egyszerre mind, s estig meg kibeverhetem magam kedvemre!

Ezzel elment, a borjut a nyakába vette s felvitte a pallásra, ott oda kötötte egy szarufához, a szena közé, hogy egyik a mennyit akar, ő bizony nem fogja azzal tölni az időt, mint az asszony, hogy aprólonként vesse neki a szénát.

Aztán elment, megfogta a malacozt, erős zsírral kötötte s ennek a másik végét,

ván, indai akarta, mikor is voltak azok. Öreg apjától, szépajjúhoz, onnan a még élő dédapához utasítottát, a ki azonban mára maga sem emlékezett arra az időre csak saját megholt öreg apjára hivatkozhatott tanúnak, de mivel a fiatal ember egy kissé korának tartotta a sírba szállást és információ beszerzést véget, ő is megöregedett s beállott a chorusba s énekelte: „Műből apim nagy húsán szót, hogy itt hajlan szébb idő volt.”

A történelem, az élet mestere tüntet ugyan fel szép időket, de nem anélkül, hogy ugyancsak az eremkek vszját az akkori élet nem épen ígygyésre méltó viszonyait is meg ne mutatná.

A régi jó időkben Éva anyánk már látnok volt. Álott meztört Kain, Jakób részeselt Ézsaut, Jakóbot részeselt Lában, ezt meg vizson az esít meg és így tovább. A kereskedelm története is azt mutatja, hogy mióta az emberrel szükségleteiket egymással kiserálandó kezették, azóta a kereskedelmi csiriseknek a kerakokban ezer meg ezer neve fordult elő s akadt olyan angol, a ki nyomban ki is számította, hogy legutóbb is minden 15 évben egy krachnak kell lenni, és ha nem is ismeretes előtűnik mind, annak több közt az is egyik oka, hogy nem minden krachra szerzetek láb alá való krach-walzer.

Egyébiránt nem a szédelgések történetével akorok onokot unatni, csak egy példával illústrálni Rabi Akiba fent említett szavait: Alles schon degewesen, mekösözne nekem előlegezett bizalmukát s körve Önök szives túrelmét, mely azonban ez alkalommal nem rózsát, hanem tulipánt fog teremni.

Van Európában Németsországtól nyugatra s Franciaországtól északra egy darab föld, melyet északon s nyugaton tenger határol; egy darab föld, mely melyekben fekvőben s tenger sziménel, Hollandia nevet visel. Az utazó ott zóid róna mezköben gyönyörködhet, melyeket szing vízzel felt esatornak s folyók össze-vissza meköznek, mint a faleveltek ellépik a sok, világos apró erecskék. Nemcsak a réteket öntözök ezek, hanem terheket és utakat is szállítanak rajtuk; nemcsak utakat szolgálak, hanem szonkivül jék karban tartak a velök párluzamosan hajadó téglával kirakott száraz utakat is.

Az utra kertek s ligetek dúlnék ki, szébbnél-szébb gyümölcsös fakkal, melyek csinál és izléssel vannak csoportosítva, magok közé körve pázsitok zárvá. A ligetek sötét kebléből magas, csinos házak világának ki roppant ablakokkal, mik a padozatnak a padlások, néha két emeletlen is végig nyulnak. Itt minden pédis hollandi tisztasságban ragyog oly annyira, hogy nemcsak a pityar s a ház elje, hanem az utcák is napontékon mosatnak. Mindenütt kényelem, jólét és vagyonság látszik.

S mit gondolnak Önök! Így volt ez mindig? Távrolt sem!

Azon időben, midn a hollandok fésé, egy német faj, az utákon nyomuló népeköt folyton nyugatra szoritva e helyre értek, itt csak béká, földönkívülököztek. Szeretefolyó, medrököt kényök evök szerint változtattak, vizek táplálta mecsarak, lápok s zombokók terültek el a merre a szem láto t, s megtörtött, hogy a tenger e békák kurutyólasától s a bőlomókák rekedt hangjától idegesség tötéve annyira felbőszült, hogy a maga haragján egy egy kisebb-nagyobb darabot országukból felszikartott és elnyelt.

Ott, e helyen akartak szilárd földet, hazát foglalni a hazátnak és fődönökül. De a honfoglalás nem ment oly könnyen. Egyrészlő kardal mezköben kellett ezt az alátok ingó síppedékes talajt keleti betörésektől védeni, honnan sokakként ez a bizonyára nem irigyésre méltó hely, lyennek sem bírva, volóságos paradicsomnak tünt fel; másrészlő éjjel-nappal résen kellett állniok, hogy a másik oldalról a természet, a fékevezett tenger felbőszült hullámai el ne vigyék lábok alól azt a talajt, a mit az embertől megmentettek. Nem honfoglalás, egy új hazának a szó szoros értelmében való megteremtése volt ez. Nem volt itt egy talpalatnyi föld sem, melyet vérrrel, véres-verejéttel ne áztattak volna.

Es az ember öntudatosan alkotó zselemé, rendithetlen akaratával sikeresen megküzdött a nem öntudatosan romboló természettel. Mig egyrészlő fegyverrel távol tartotta a betörőket; másrészlő kapa, ásó s ezevelő kezében odakiöltö a természetnek az oly búvós erőt „Leyen” szavát s a Tahuabahu lassan oszlani kezdtt, és lón világos ság, lón rend. A folyók rakoncátlan gazdálkódása megszűnt, mind egyike rends mederbe tereltetett; a mecsarak, lápok lecsapolattak és a tenger vizeinek is ki lönek mérve az ő határa; ügyes töltésekkel véget vetettek betöréseinek; s ezental csak annyit engedtek a hullámokból a szárra folyai, a mennyit épen a hajozás s közeledés szükségelt. A lappangó vizeknek is 10 dalatti csatornázással elősáhták folyásuk útját, s így, hogy magamat költököl fejezem ki, a vizek egykori szellemei, a Najadók s Oceánidák, melyek eddig senkik utrukát el nem ismertek, most az ember hajthatlan akaratának alá vetették magukat, s búséget fogadták, ezental az ő érdekeinek szolgálnak.

S ha néha-néha a tenger, mely különben sohasé nyugszik, hanem mindig vája, futja s afémosza, a töltéseket, egyszerre, abbeli méltó haragjában, hogy már eddig töb-

64 mférel vett el tőle az ember, nagyobb ostromra készül, s jobban háborog a kellenéért, akkor az egész ország, mint egy ember talpra kel s nem trózik a veszedelmétől. Egy gátszakadás veszedélynek első hírére mindenfelől mek a haragok, veszedélyek jelzik a veszelét, városokból s falvakból, kiesny s nagy, öreg s fiatal, férfi nő egyaránt sietnek a fenyegetett ponthoz. Aggóvá vizs-gálák a tenger, mely dühög s tajtékzik, s mihejt veszeszik, hogy a tötés alémosva tátongni kezd, a támadt rés gyorsan s nyomban botonik rongyozal, közezel és rözével s ha a viz ezt is kimosta, hirtelen töltést emelnek felkőrben s így védik apök nyomdokán a verejéttel teremtett hazát az elienség ellen, mert tudatában vannak annak, hogyha nem sikerül mekőkezni a tenger dühét, akkor jaj az egész országnak, jaj a szegény népnek. A vizzon napjai mentő bárka nélkül látszanak visszatérőben lenni.

Nem elég, hogy szívós, makacs kitartással, akaratoknak szilárdaságával s férfias elhatározottsággal mekőkezik és szolgálattak hajtuk a bősült elemeket, a hollandok még tovább mennek. Itt, a tenger közelében, a hol csaknem folyton nedves a föld; a hol a levegő párákkal tel t az eg ritkán derült, itt e hely n, melyet mint saját természetünyökt jobban szeretnek minden könt, a melyet el nem hagyúának a széles nagy világért, itt mestereséges uton módon törekedtek elnyitni a természet komorságán, s nem kimétek semmi fáradságot, semmi munkát, hogy lakályos, kedves tisztá derülkőzvetet teremtsenek magoknak. Es ezt elértek kettős tulajdonságokkal, melyeket Darvinnak a természetes kiválás elméleti értelmeben az öket környező viszonyok helyökök öntának. A tisztaság érzetével s a virágok iránti előszeret- tökkel.

A hollandokat tisztaság ékintetésben egy népfaj sem múlja felül s hatmeg ahhoz a mit fontebb erőre emlitetttem hozzászemet, hogy nemcsak a székük, hanem az istállók is öy tiszták, olyk nettek, hogy a legelőbökellő uri dáma is bátran bemehtne uszályos olyem ruhában, s nem kell neki attól tartani, hogy valami piszkot fog, akkor Önk is átlátajbák, hogy ez a tisztaságnak netovábbja. A mi pedig a virágok iránti előszeretöket illeti, es k látni kell a hollandait, mint jár kel széles mosolyival gyönyörötkel arczcal kis kertjében, szobáiban buja ültvényei közt; a hol a szem nem tud eléggé gyönyöröködni abban a gazdag szimpompában, melyben virágai díszlenek; az ember paradicsomban képzeli magát, a hol a levegő is kellemes illattárral felt. A rend, csín, pompa, szingadagság, kellemes illat késny kempelt nyujtanak neki, mit a hollandi M. öje szóval fejez ki. — A munka bevézetével itt család körben tölti legörömestebb idejét: itt pihen ki fáradalmait s nyer új ösztont a további munkálkodásra.

Es nemcsak felfelé az természet ellenében tudott a hollandi önálló s független maradni; tekintélyt, melynek akaratát, gondolatszabadságát alá rendelte volna, az emberek szemben sem ismert el. Az ember legszentebb joga: a szabadság érzete, az önmagafeletti rendelkezési joga nem talált erőlyesebb védtöre. Története ravogyó lapin az emberiség történetének, V. Károly, II. Fulop háiba iparkoltak rajök erőszakoknál az absolutismus kénszerubbonyát, hu erőlködésnek bizonyult czerket meg ezeket vérpandra, máglyára hurcozól, az a nép, mely megbirkózott a lönségek természettel, nem volt hajlandó a zsarnok ember kedvetét önállóságáról, vallásos gondolatszabadságáról lemondani; vélte azt a legutolsó sapságról végig s küzdölme nemes, dicst s élvegre siker-

Értesítvény.

A tavaszi idény megnyitával van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az eddig is általam készített s nagy kedveltségnek örvendő **arczkenőösöt** — ezental teljesen dr. Spitzer-féle kenőcs eredeti vénye után készítve, szolgáltatom ki.

Használati utasítás

a dr. Spitzer eredeti vénye után általam készített

arczkenőcs, szappan- és mosdóvízhez.

Ezen kenőcs feltűnőleg tisztítja az arczbőrt, mindenféle foltok és pörsenésektől, de különösen szepölő és májfoltt ellen igen kitűnő és ártalmatlan hatású oly nagy, hogy korosabb egyfevknél is bámulatos eredményt idéznek elő. — A kenőcsből este lefekvés előtt megvoroz nagysága az arcza kenetik, reggel az öszhangyban arányban készített mosdóvízzel (szivacs-segélyvével) lemosatik, a rendez mosás utána egyedül ezen epe szappannal törtéjenék, mely mosdóshoz rendszeren használva, magában is, mint kitűnő bőrt flonító régebben ismertetik.

1 kis tegely arczkenőcs	40 kr.
1 nagy	80 kr.
1 üveg mosdóvíz	80 kr.
1 drb Epe szappan	40 kr.

Postán l forintban alul megrendések nem küldetnek.

Figyelmemetek t. e. közönséget, hogy esakis ezen nyomatot utasítás, nevem és czéggel emlitottk valódiak.

Ismét eladók megfelelő árkedvezményben részesülnek.

Pollierman B.

BAJÁN,

az „Üdvözlőhöz” címzett gyógyszerész tulajdonosa.

res volt. A szabadság, egyenlőség zászlaja még ma is fennen lobog Hollandiában.

(Vége köv.)

Stern Ábriss,
tanár.

Nyílt tér.*

Nyilatkozat.

Az „Egyetörtés” közlemény 27-iki számában megjelent azon közölemény: miszerint Latinvitis Jánosé azon ürtre vonatkozó valótlán közlemény az én nevem által küldött volna be: határozottan kijelentem, hogy nevemmel valaki ritül vissza él, és hogy én azon közleményt be nem küldöttem, miért is a közlemény obscurus szrbót ahas jellemtelen rágalmozónak nyilvánítottam, és fenntartom magamnak a család felfeledni és a bíróság elé állítani.

Baja, 1885. április 3.

Zsigmond József.

MATTONI ÉS WILLE
BUDAPESTEN.

KESERUVÍZE

Több kiállításon jutalmat nyert.

kepheti minden gyógyszerár is kármentes terjedelmű

MATTONI és WILLE

BUDAPESTEN.

Vitrum Matild

Baja

ijf. Miovác Imre

Baja

JEGYESEK.

Egy gyönyörű konsol tükörrel ingyen!!

Minden negyedében egy értékes tárgyunk sorulunk ki előfizetők között teljesen ingyen, így az első negyében egy faragványos konsol-asztalt tükörrel sorulunk ki. A kisorsolt tárgyak értéke sohasem lesz kisebb 80 forint!

A ki ezen kedvezményben akar részesülni, az fizessen elő **április 15-ig** az „Élet” című folyóiraatra, mely teljesen új **irodalmi irányt** fog képviselni s nagy feltűnést fog kelteni az irói körökben s a közönségnél.

Az „Élet” kiállítása díszes lesz s minden hónapban egyszer jelenik meg s előfizetési ára n gyedévre **csak 1 forint.**

Előfizetések április 15-ig az „Élet” kiadóhivatalába: Budapest, VII. kerület,

*E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a

Dohány-utca 54. sz. 1. em. 14. ajtó alá intézendők!

Az „Élet” szerkesztője egyik ismert írónk lesz „Unitárius” név alatt.

Az első szám április végén jelenik meg.

1026,
tk. 1885. 34.

Árverési hirdetmény!

A bajai kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság részéről **Kukula Józsefné** garai lakos végrehajító kérelme folytán **Milyácski Pál** garai lakos végrehajást szenvedő elleni végrehajási ügyében a végrehajási újabb árverés 345 frt tőkeelőtelési éssnek 1881. évi május hó 1-ső napjától járó 6%, kamatai, 52 frt 80 kr végrehajásti már megállapított, 6 frt 40 kr jelenlegi és a még f-elmerlendő költségeknek kielégítése véget az 1881. LX. t. cz. 144. és 146. §-a értelmében a szabadbai kir. törvényszék területén lévő a garai 357. számú tjkben fog alt Milyácsky Pál nevéen álló A. I. 384. hr. sz. 388. ö. i. számú 400 fura hec-ült ház és hozzátartozó 269 □ öl beltelre, vagy az A. f. 785. hr. számú 80 fura becsült 290 □ öl szőlőre ezennel elrendeletük, és annak Gara község házánal leendő megartására határozott **1885. évi május 20-iki** napjának **delelőtli 10 óra**ja kitűzték, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikialtási áron alul is eladatni fognak.

Az ingatlan a fent kitétt árban fog kiküldatni.

Árverési kívánók tartoznak a kikialtási ár 10%, százaléket készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kézhöz letenni.

A kir. járásbírósg mint teleklönyvi hatóság.

Baján, 1885. évi február 21.

Rácz,

kir. járásbíró.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legújabb eljárás

SANYU-KÜT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégehajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Matttoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

A „Gondűzö”

szépirodalmi hetilap

f. évi ápril hó elsajével harmadik évnegyedébe lép és rövid fennállása óta, rendkívül dús és változatos tartalmánál fogva oly pártoláson örvend, mely az irodalom terén valóban pártatlanul áll hazánkban

A „Gondűzö” erkölcsét nemesítő és lelket művelő, érdekesítető és gondolat úzó olvasmányaival kimerithetlen tárház képez családok és egyeseek számára.

A „Gondűzö” munkatársai: *P. Szathmáry Károly, Tolnay Lajos, Komocsy József, Kiss József, Margitya Dezső, Mitszath Kálmán, Szana Tamás, Tóth Endre, Vértesi Arnold, Kazár Emil, Ejszaki Károly, Endrői Sándor, Balázs Sándor, Dalnady Győző, Prém József, Bentaller Lajos, Sziklay János, Reviczky Gyula, Pallagy Lajos, Lévay Sándor,* stb. stb.

A „Gondűzö” további mekővidte „A grandalkives asszony”, *Marittó E.* világhírű regényének közlését, egyedül jogositott magyar fordítását, mely regény egyszerre hat nyelven jelenik meg.

Végre pedig örvendve emlitjük meg hogy *Jókai Mór* és *Beniczky Bajza Lenke* hozzászólás irónk igyretét birjuk, hogy a „Gondűzö” számára irni fognak, mistlál oly kellemes helyzetbe jutotunk, hogy házáink irodalmi kiránőséget csoportosítuk lapunk körül.

A „Gondúzó“ megjelen minden vasárnap 3/4 ivnyi tartalommal és ára a bérmentes szétküldéssel együtt negyed-évre csak 1 frt 50 kr., félévre 3 frt.

Mutatvány számmal mindenkinek szívesen szolgálunk ingyen és bérmentve, ki e végett hozzáánk fordul.

Az előfizetési pénzek legzélszerűben posta utalvánnyal a „Gondúzó“ kiadóhivatalához küldendők.

Székelly Aladár

a „Gondúzó“ kiadó tulajdonosa

Budapesten, dob-utca 14.

Felelős szerkesztő:

CSERBA FERENC.

A bőr uj zománczát mindig megtartja.

JÓZSEF FŐHERCZEG

s a földművelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszter és számos főúr, gazda és állatorvos a legnagyobb elismeréssel tüntette ki

Nemencsek J. és Társa

kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.

Fekete bőrkenős 1 kilós bádogdobozban	1 frt 20 kr.
Sárga bőrkenős 1 kiló	1 frt 60 kr.
Gépjárfó szíjkenős 1 kiló	1 frt 40 kr.
Valenczei kettős bőrlakk 1 liter	3 frt.
Bőrmosó szappan 1 nagy darab	1 frt.
Állat-, gyógy- és pata-kenős 1/2 kiló	2 frt.
Fekete viasz 1 nagy darab	1 frt.
S a híres gyógyszerjű Szultana növényzsappan 1 doboz 1 frt.	

NEMENCSEK J. és TÁRSA

első magyar kizárólag szabadalmazott fekete bőr-kenős, bőrlakk-, állat-, gyógy- és pipere szappan s gyógynövény piperezappan gyára,

A fent kitett találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető.

Cím: Budapest, X. Kőbánya, Jászberényi-ut, László ház.

Miután igen sok visszaelés történtek aránimmal, figyelemzetem a nagyérdemű közönséget, hogy egyedül a nálam rendelés és gyarmalomból küldött árut vállalkozás felelősséget.

A cipő nem zsirosítja el a ruhát.

A legjobb borderítő szer.

Egy, ismert magyar, balatonvidéki borkereskedő feltalálta azon borderítő szert, mely a legfőrtöttebb és legzavarosabb bort is **3 nap alatt kristály fenyessé teszi**, anélkül, hogy a borban **utóíz**, vagy butellázásnál a legesekélyebb **csapadékot** hagyna az üvegben. Ezen szer több pinczében használtatott s nagyobb vendéglőkben is **2 év óta a legnagyobb sikerrel** használják. 1/2-es palack ára 2 frt 30 kr. Minden üveg használati utasítással küldetik. Megrendelhető: Budapestben a „Munkatárs“ kiadó hivatala útján: IV, ker. Lipót-utca 6. szám I. em. 12. ajtó.

NÁNAY LAJOS KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTELAROKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

GYÁSZJELENTÉSEKET,

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT,

ugyszintén raktáron tart

kötelezvényeket és ügyvédi meghatalmazásokat.